

стиха е емоционално по-изяснен — чрез него поетът рисува по-конкретен образ и изразява по-ярко основното витално-оптимистично настроение в стихотворението. Първото — „на нови дни предвестник смел“ крие нещо по-друго — обществено-символично загатване, което не е напълно в тон с интимно-емоционалния стил на стихотворението.

Интересни са поправките на епитетите в следващите стихове. В осмия стих явно разкрасеното „златни“ (от първата редакция) е заменено с по-реалистичното определение „ведри“, но то също не е задоволило поета и той го е заменил с още по-реалистичното, по-обикновеното — „ранни“ (в последната редакция на стихотворението).

Деветият стих е чудесен пример за това как, преодолявайки един шаблонно разкрасен, емоционално преднамерен израз — „с разведрен, бодър лик вървя“ — поетът е „открил себе си“ в новото, оригинално по израз и чувство: „повярвал в слънцето, вървя. . .“. Тоя стих крие значителен подтекст, силен емоционален заряд. Той осмисля цялата атмосфера на стихотворението, поантата (толкова характерна за всяко Дебеляново стихотворение), в която проблясва най-изповедното чувство. Повярвал в слънцето, поетът е повярвал в красотата на живота, в щастието, в любовта. . . От тоя стих чувството сякаш се възема на крилете на „царствения орел“, пис от ранната красота на природата, от аромата на цветята, от жизнелюбието на пролетта. . . Затова и следващите поправки в стихотворението са по-незначителни. Всичко води до светлото предчувствие, което поетът е открил още в първата „редакция“ на стихотворението: „ще дойде тя, ще дойде тя. . .“. Като че ли в цялото стихотворение е търсена тази естетическа багра, тази енергия на чувството, за да се излее в последния стих. . .

Тоя стилно-езиков, „текстологичен“ анализ на стихотворението „Утро“ ни позволява да надникнем в творческата лаборатория на поета, да се докоснем до импулсите на вдъхновението му, до невидимия път от „сърцето до перото“, и нещо повече — да открием естетическата прелест на стихотворението, да възприемем „отвътре“ неговата светлина. Да открием най-устойчивия център на стихотворението, неговата вътрешна художествена кулминация.

ПИСМА ОТ БЪЛГАРСКИ ПИСАТЕЛИ

Димо Минева

1. ОТ ЦАНИ ГИНЧЕВ

г. В. Търново, 9-й октомврий 1888 г.

Господин Недко!

в г. Лъвов.

Писмото ви, заедно с материала, получихме. Драго ни е, че нашата младеж, макар и в чужди страни е заета с трудната наука на курсовете, пак не забравя великата и священа длъжност към милото и скъпо отечество, а това явление показва, че нашия народ иска да живее дълъг и траен живот — дай боже! Работете, братко, работете, догдето силите ви са пресни, енергията силна и въображението пламенно: недейте пропуца това огнено и крилато време да излети безполезно в безвъзвратната вечност на вечността. Нам ни е драго това явление и трудовете ви ще поместиме в „Труд“ с голямо удоволствие. Полската литература е богата с повести, а вий сте там между нея; от нея, от немската и д. избирайте цвета и то онова, което е съобразно с нашето възраждащо се положение на нашата млада литература — неща, които ще принесат

осъзема полза на нашия народ. От самото писмо и от материала се види, че вий се трудите съвестно и акуратно. Нека послужи вашия пример и на другите млади!

Ако и да се непознаваме лично, но ний видим, че у вас има дух и талант: недейте оставя таланта да пропадне — явете го пред света и, дай боже, да се укрили и да лети над българския живот, като го въодушевява и води към прекрасното и моралното полезно.

С удоволствие ви изпращаме книжките от тазгодишното течение, според желанието ви.

Драго ни е, дете тъй истински и справедливо оценявате нашия скромн жур-
нал „Труд“. Ако обичате, кажете няколко благи думи за него в нашите вестници за препоръка сред нашия народ, че у нас ежедневните борби тъй са ни залисали, че никому почти не остава време да каже нещо за заслугата на нашия неуморим труд, както сте оценили тъй журнала ни.

Натоварен съм от другарите си да ви поблагодаря искрено и да ви насърча да не спирате — напред! Само тая дуя „напред“ ще ни спаси. . .

Сега на мене частно ми позволете да ви попитам от кои Каблешковци сте, не сте ли брат на покойния деец, габровския мъченик, с когото едно време (о, лошаво беше то време!) бяхме заедно в търновската тъмница, от дете го закараха в Габрово и там мъченически се самоуби да избегне мъките на тираните! . .

Най-после, като ви поздравявам и аз, желая ви добър, траен и сполучлив успех на книжковното полъе. Дай боже, трудовете ви за народа да се увенчаат с неуведаем цвят от нашите хубави градини.

Ц. Гинчев

Това писмо е пратено до Недко Д. Каблешков (род. 1867 г.), който през 1888 г. бил студент по право в град Лъвов, Полша. Писмото се намира в неговата архива в гр. Пловдив.

Недко Д. Каблешков е изпратил на списание „Труд“ два разказа, които той превел от полски език и научни съобщения, които са печатани във втората годишнина на списанието през 1888 г.

За това сътрудничество на Н. Каблешков и за писмото, което той отправил към редакцията, Цани Гинчев, като главен редактор, му отговаря.

Накрая Гинчев го пита за Тодор Каблешков, който в Копривница пръв обяви Априлското въстание. Ц. Гинчев тогава бил учител в Габровската гимназия и с другите учители бил арестуван в търновския затвор, гдето по същото време се намирал Т. Каблешков.

II. ОТ ИВАН ВАЗОВ

Вашето сърдечно и прочувствовано писмо покъртен прочетох, както прочитам сега с истинско удоволствие превъзходно написаната ви и увлекателна книга „Перничани“. Благодарност и привет.

И. Вазов

Отправено е до Иван Н. Караиванов, сега кюстендилски гражданин, бивш учител и училищен инспектор. През Първата световна война Ив. Караиванов бил редник в 26 пехотен Пернишки полк, писар в щаба на полка. През април 1917 г. той издал книга: Перничани, Картини от освободителната война 1915—1916 г. Част I., която изпратил с писмо на Вазов. Част от неговото писмо до Вазов е дадено в книгата на поф. Ив. Д. Шишманов. Ив. Вазов. Спомени и документи. БАН. 1930 г. стр. 336.

Вазовото писмо е написано с мастило на визитната му карта. То е без дата, но пощенският печат на плика е от юни 1917 г. (Числото на месеца не се чете.) Писмото се намира у получателя му.¹

III. ОТ СТОЯН МИХАЙЛОВСКИ

Многоуважаемий Господине Министре,

Преди няколко дни Ви изложих подробно някои твърде печални работи, отнасящи се до управлението на тукашната Държ. гимназия.

Позволете ми, многоуважаемий Господине, да ви поговоря днес пак за истите случки, — особено за това, което се случи т а я з а р а н с м е н е (вторник, 26 май) в гимназията. (Подчертаното тук и по-нататък е от Михайловски — Д. М.)

По-напред, обаче, аз ще ви припомня, Господине, Министре, едно важно обстоятелство, — а именно, защо ме гони г-н Митко Маринов, директор на Русс. държ. гимназия.

Против Митка Маринов — както вече сте уведомени, — е възбудено „криминално дело“ за разни злоупотребления, а особено за к р а ж б а на д ъ р ж а в н и ф о н д о в е: по туй дело аз съм призован като с в и д е т е л — понеже зная обстоятелствено работите; ведно с мене, като свидетели, са призвани и други още 5—6 учители; тоже са повикани като свидетели по-първите тук-граждани (братя Симеонови, и пр.).

Аз дадох вече своите показания по туй криминално дело, — пред надлежните съдебни власти. Узнах от някои представители на тия власти, че Митко Маринов ще бъде обвинен строго; — неговото злодеяние повлича най-малко 5 години т ъ м н и ч е н з а т в о р !

Разбира се, като вижда всичко това, и като знае добре, че аз вече съм дал — както и много още учители, показанията си, — Митко Маринов ме гони и вседневно се опитва да ми напакости.

Ето сега, уважаемий Господине Министре, каква беше и днешната случка с мене.

Под предлог, че съм закъснял 5—6 минути, г-н Маринов пратил в V-и клас — където по часът 9 имах урок — г-на Смядовски да ме замести. (Между парантез нека бъде забележено, че аз ни най-малко не бях закъснял, понеже школският часовник отива напред до 8—10 минути.)

¹ Следните две писма от Вазов са дадени като факсимиле в книгата на Ив. Н. Караиванов. Историко-просветното дело в Радомирско. Картини и впечатления в беседи, речи и статии. Част 1. Кюстендил, 1927 г., но те не са включени в — Ив. Вазов. Събрани съчинения. Том 20 — Писма. Български писател, 1958 г., затова ги привеждам:

1. Дълбоко съм трогнат от милия привет и благопожелания по случай юбилея ми. Вам, на учителите, учителките, ученички и ученици от Радомирско изказвам моята сърдечна благодарност. Да живеете!

И. Вазов (стр. 75).

Това писмо е благодарност за поздравително писмо от Радомирската околийска училищна инспекция, № 178, 24 ноември 1920 г.

2. Сърдечно благодаря за милото ви писмо, също и за честта, която ми се е направила в село Проваленица. Много съм трогнат.

И. Вазов (стр. 77).

Писмото е отговор на поздравително писмо № 187, 29 ноември 1920 г. от Радомирската околийска училищна инспекция, която е съобщила на поста, че в село Проваленица, Радомирско, е открито ново училище с име „Ив. Вазов“. Описано е тържеството при откриването му.

Като влязох в V клас, г-н Смядовски, нагласен от директора, както изповяда сам, — отказа да ми отстъпи мястото си, и взе да ми се кара пред учениците. Аз отговорих — че не съм закъснял пет минути, но че, и да съм закъснял, „н и к а к н е т р я б в а б е з м о е с ъ г л а с и е д а м и з е м е ч а с а“.

Смядовски, (г-н Смядовски е нещо като п р о в о к а т о р в тази случка) и повика директора.

Директорът се яви и, пред всичките ученици, в класа вътре, гръмогласно ми каза, че съм нямал право да преподавам и да държа часовете, защото той бил противен на това, — и сума още грубости. Най-после, при моята забележка, че подобни сцени са нелепи и компрометирват директорския пост пред учениците, — г-н Маринов склонил и си отиде.

Ето случката, — печална случка, понеже хвърля сянка върху честта на гимназията.

Г-н Маринов сума пъти е вършил подобни работи и с другите учители, — а особено с г. г-да Цухлева, Божинсва, Антонсва, Тодоранова и пр. Това, Господине Министре, лесно ще се разкрие с една а н к е т а. Съжелявам дълбоко, че инспекторът г. Добрев замина вече за София, и не можа да бъде свидетел на днешната случка с мене.

Уверен съм, многоуважаемий Господине Министре, че ще направите всичко щото трябва, за да се разкрие и разследва това, което излагам по-горе; моля тоже да ме извините за безпокойството, което правя: бъдете убедени, Господине Министре, че само от желание да видя Русс. гимназия предохранена от съблазните и скандалите на някои личности, — взех решението да ви отправя тези редовце, — като знам как присърце се занимавате с учебното дело, и като познавам отдавна правдолюбивите ви чувства.

Русе,
1892, май 26.

Ваш дълбоко преданий
Ст. Михайловский
учител.

Това писмо е писано до министъра на народното просвещение Георги Живков (1844—1899 г.). То се намира в неговата архива, сега предадена в Народната библиотека „В. Коларов“ — София.

През учебната 1891/92 г. Ст. Михайловски бил учител по френски език в Русенската мъжка гимназия. Той не се погаждал с посредствените учители и особено с директора на гимназията Димитър Маринов (1846—1940 г.), известен като книжовник и етнограф. След тая случка е последвало уволнението на Ст. Михайловски като учител в Русе, понеже министърът споделял мнението на влиятелния си съпартизанин Д. Маринов. След това Михайловски се преместил в София.

Случката, изложена в писмото на Михайловски, е разказана също от Кирил Христов в „Затрупана София“, 1943 г., стр. 117.

IV. ОТ ЗАХАРИ СТОЯНОВ

1.

Попе,

Працам ти една книга *З а п и с к и II* том и други десет. Ще имаш грижата да ги разправиш из село. Вярвам, че 10 мющюрни ще са намерят в село. Парите ще ми пратиш, когато ги събереш. Направи тоя труд.

Напротив вие трябва да се радвате и да се гордейте, че Медвен са пише постоянно в вестниците. Защо не пишат Катунца или Градец? Защото са ялови. Ти видял ли

си да хвърли някой камък на яловото орехче? А я попитай орехът на Йовка Николов? Здраво клонче не му е останало. Прочу се Медвен, ако не друго я.

За Бабаков ще видя да направя нещо. Ами Кондю Стоянов очите ли му вадяше чичо Господин да отиде да го издава и ковлади?

Ти, както въобще сичките попове, нямаш яко-яко работа. Ще те задължа с следующето: Познаваш баба Гена Парчева и баба (пардон — булка) Петровица Ракаджийката, дъщеря на дяда Вълча. От тях съм слушал едно време, че баща им ходел с топуз, баба Вълчевца донесал от към Дунавът, бил нещо като делибашия и прочее. Попитай ги да ти разкажат сичко щото знаят за баща си: коя година е ходил той по тия занаяти, кои му съ били другари, турци или българе, в коя епоха е било това: кърджалийска, даалийска, еничерска и пр. Какво им е разказвал по своете походи, кой им е бил главатарят, с кого са се били и много още. Разпитай ги подробно, запиши сичко, та аз ще ти поискам забележките. После ти можеш да запишиш някои народни песни, които са много в Медвен. Особено желая да ми запишеш песънта:

Събрала се е дружина
Вяра и клетва сторили,
Който са болен разболи
На ръце да го носят.
... Разболял са е млад Стоян
Млад Стоян, млада войвода, и пр.

В Медвен я знаят нея. Аз съм чувал от чича Вича. Но вярно ги записвай. Само тогава те имат интерес. Много здрави. Не са грижете, че ма нападали. Ако аз не нападам, те ще ме хвалят сичките, но аз им ям кокалите. Хинчо зад гърба ми може да сваля планини, но щом ме види, ще вземе под козирог. Той е вятър ислеме.

Русе, 4/VI. 88.

Твой Джендо.

Писмото е до протоиерей Ненчо Далакчиев от Медвен, роднина на З. Стоянов. Тоя роднина писал на З. Стоянов, че във вестниците много се пишело за него, та по тоя повод З. Стоянов му привежда примера с яловото орехче.

Кондю Стоянов бил кмет на Медвен и той свидетелствувал против чичото на З. Стоянов — Господин, обвинен за интелектуално подстрекателство на едно убийство в селото и за това получил смъртна присъда. Тоя въпрос е изяснен в следващото писмо.

Хинчо е медвенец, учител, на служба в министерството.

2.

Редакция на В. „Свобода“

София

Дядо попе,

За да се помогне на чича Господина, постарай се да извадиш от село, да се подпише едно свидетелство от кмета и селяни, първо, че Господин Джедов е бил винаги добър съселянин, кмет в селото ставал; второ, че е баща на 7—8 деца (дребни), които на него гледат; трето, че ако се освободи, то селото няма нищо против, а ще се радва за един свой съселянин, който се е освободил от затвора; четвърто, че беден човек е, децата му мрат от глад, Това свидетелство ще го пратите на меня София.

Вярвам да няма противници на това в Медвен. Ти са постарай за тая работа. Свидетелството може да го потвърди и Кот (ленския) ок. (олийски) началник. Где е Марко? Защо не пише вече? Много здрави.

София 4/XI 88.

Твой Джендо

Захари Стоянов се застъпва за чича си Господин Джедев, осъден на смърт като подбудител за едно убийство, извършено от друго лице. З. Стоянов не бил добре осведомен за виновниците по това убийство и с смятал чича си за невинен. Свидетелството, което искал от селото, било за да представи чича си за помилване. Княз Фердинанд по него време възлагал надежди на З. Стоянов, тогава редактор на правителствения орган „Свобода“, за да замести неприятния нему министър-председател Стефан Стамболов и, за да угоди на З. Стоянов, па и да го спечели повече, помилвал чича му, който напуснал затвора. За предизвиканите възмущения в печата — българският и чуждият — се говори в следното писмо.

Председател 3.
на
Народното събрание.....

София, 24/VI. 89 г.

Дядо попе,

Няколко пъти получавам писма от моя амуджа Господина. Завчера получих не зная нерден-нерея — от Русе пак от него. Иска той служба и много още. Кажки му, че мен ми е доволно и това, което си изпатих с неговото освобождение да говорят по цяла България и да ма пишат във френските, руските и сербските вестници, че съм имал стрика убиец и осъден на смърт, а от мен освободен. А зи ти сме убедени в неговата невинност, но факт е, че над главата му тежнее присъда.

Що може да му направя аз повече? Граждански права той няма, не може да бъде и чиновник, при сичко, че писар (контрольор) можеха да го назначат. Не му остава нищо друго, освен на своя частна работа да се захване, или пък да отиди далеч и да си скрие името. В тая горчива истина той трябва да се убеди. — Гунча най-после го наредих за пристав в Тетевен.

Завчера още едно келеме от Медвен дойде. Бях с жена си на буливара с министра Салабашев и директора на железниците, в неделя, гледам около ми се върти един дриплю с царвули с приметната аба на рамо, чер като въглен. Помислих си, че има някой лоцо намерение та за туй си похванах в джеба револвера. А той, господина, искал да се запознава. На заранта се изписа дома. „Добър ден, бае Джендо, не ме ли познаваш?“

Знаеш ли го кой е? На Петра (Аврама) Чапанов син, на име Кънчо. Дошел в София за големи работи, пак са похарчил и по пътят. В редакцията на Свобода го прикомандировахме, но не да пише, а вестниците на рамо и на гарата.

Твоя Димо са поопече, 150 лева получава, но май, че пие, така щото ще гладува пак, ако си не гледа работата.

Ако не отида на изложението в Париж, ще дойда в Медвен.

Дай това писмо на брата ми Марча. Не го знаях дали е в Медвен или на Карджиларе.

Много здрави на всички.

Твой Джендо.

Амуджа (турска дума) — чичо. Гунчо — от Медвен, известният по-късно телохранител на Стефан Стамболов.

Трите писма са запазени у сина на протоиерей Ненчо Далакчиев — Михаил Далакчиев, бивш учител, сега пенсионер в с. Медвен.

1.

Уважаемый Г-н Церов,

Макар да нямам честта да Ви познавам лично, позволете ми да Ви помоля за една услуга.

Наскоро след излизането на Вашия превод на „Гроза“ от Островский, помолих аз един г-н, който много добре познава тоя драматург, като земе повод от Вашия превод, да напише една обширна студия върху драмите му изобщо и един анализ на преведената. В отговор на писмото ми, той ми съобщава, че студията била вече готова, но при един обиск във Варна му била зета заедно с другите му ръкописи.

Името на тоя г-н е Рачо Косев, стоял е няколко мес. (еца) в ред. (акцията) на „Общ. (ински) вестник“ във Варна, сега както Ви е известно, е редактор на „Прогрес“, в Т. Пазарджик. Обискът му е правен, види се, за това, че по едно време излезе като социалист.

Понеже не познавам никого във Варна, който би могъл да ми услужи с изискваните на ръкописа, обръщам се към Вас, понеже се надявам, че Вий ще бъдете добре с окр. управител и не ще откажете да се потрудите колкото Ви е възможно. Какъвто и да бъде г-н Косев по убеждение, въпросната му ст. (атия) е писана по поръчка за „Мисъл“ и няма нищо общо с техния социализъм, понеже „Мисъл“ решително няма подобни тенденции.

— На туй основание вярвам, че няма да откажат да Ви я дадат; но във всеки случай бъдете тъй любезни да ми отговорите.

Ползувам се от случая да Ви поднеса моите сърдечни поздравления.

София. 17/XI. 1892.

Д-р К. Кръстев.

Р. С. Мога ли да Ви попитам, нимирате ли полезно за учителите издаването от мене списание и имали ли би добрината да се потруди за неговото разпространение между тях, като им го препоръчате, или абонираме някои от тях и училищните библиотеки?

Същият.

Писмото се намира в архивата на Иван П. Церов (1857—1938 г.) — Варна. През 1892 г. Ив. Церов бил окръжен училищен инспектор във Варна. Известен е като книжковник. Той е превел от руски Ал. Н. Островски. Буря. Драма в пет действия. Варна, 1892 г. Церов е бил либерал, от партията на Ст. Стамболов, затуй д-р Кръстев се обърнал към него за съдействие пред окръжния управител Иван Драсов, известният близък приятел на Хр. Ботев. Студията на Рачо Косев не е печатана в списание „Мисъл“.

2.

Многоуважаемый Господине Министре,

Господин Генчев ми събщи от Ваша страна, че поради някои подозрения против мене от политически характер, нямало възможност да ми поверите обещаното място в тукашната библиотека.

Като Ви благодаря глъбоко, че ме удостоияте да ми съобщите в какво състоят тия подозрения, позволете ми да Ви представя вкратце моите оправдания.

Вярно е, че в 1 зас. (едание) на Народообр. комитет аз поддържах, че за да земат участие в дружеств. вечерни училища, тукашните учители в гимн., не трябва да бъдат канени чрез почит. м-во на просвещението, а направо, като мотивирах с това, че задачата на това дружество е: да просвещава масата, като събужда частната инициатива у нашата интелигенция, а не с авторитета на М-вото. Тая цел имаше сказката на г. Влай-

кова; тя ще бъде напечатана и аз ще имам възможност в една статия да развия моите убеждения.

Нека забележа пътем, че на същото мнение е и г-н Влайков, както и др. неколцина, но те бяха по-благоразумни и не говориха в заседанието нищо — те ще са предвиждали претълкуванията и последствията от тях. . . В това не може да има никакво престъпление; аз исках само да предпазя дружеството от една груба непоследователност и мен и на ум не е дохождало, при тоя случай да проповядвам противоправителствени теории някакви. В това, не се съмнявам, ще Ви увери и г. Шишманов, макар той да беше против моето мнение, също и г-н Петков, когото, като председател, помолих да обясни смисъла на моето предложение г-ну м-ру председателю.

Второто подозрение, обаче, е досущ безосновно. Абсолютно никакви сношения нямам аз с компрометирани политически личности. Аз не съм партизанин, нито съм въобще политикан, — аз съм един скромен литературен деец — и нищо повече. И ония лица, с които се обия, са тоже писатели — те са всекому известни и техните имена фигурират във всяка книжка на „Мисъл“: Конст. Величков, Ст. Михайловски, Т. Влайков, д-р Бобчев, Пенчо Славейков, Н. Начов, И. Вв. Гешов, д-р Балджиев, Н. Станев, И. П. Пеев и др. и др. Ни един от тях не се занимава даже с политика.

Прочее, единственото нещо, което може да е дало повод за това подозрение е, че стоя в къщата на Каравелова. Аз, разбира се, не съм и помислювал, че от това ще бъда подозрян в партизанство; но понеже и друг път, и от друго място ми е бивало загатвано това, аз закахнах да вярвам, че каквото аз и да си мисля, другите хора ме подозират за такъв — и затова съм направил всичко, за да мога в 5—6 дена да се изнеса из нея къща.

Ако въпреки моето оправдание не бъде възможно да ми се повери въпросната служба, то позволете ми да Ви помоля само за учителска длъжност.

Както имах възможност да Ви помоля и наскоро след моето напускане на училището, така и през май миналата година, преди да замина за Берлин и сега Ви моля за същото — понеже единственото ми желание е да стана пак учител. През май миналата година Вий действително бяхте ми обещали това (от началото на след. учебна година), както лично на мен, тъй и чрез г-на Генчева, но през ваканционните месеци аз отсъствах, и когато додох, тукашните места бяха вече заети. Поради това не си позволих тогава да главоболя за същото. Едвам преди 1—2 мес., когато научих, че г-н Аргиров в продължение на цялата учебна година молил да бъде освободен от философските предмети, защото не били неговата специалност, помолих г-на Генчева, между другото, да Ви съобщи, че ако ми разрешите, аз на драго сърце ще преподавам философските предмети, както и литература, било е или б е з никакво възнаграждение. Дали той е имал случай да Ви съобщи за това, не зная, но позволете ми да повтора тука същата просба.

Не предявявам никакви претенции и просбата ми състои само в това: да ми се позволи, да ми се даде и на мен възможност да бъда полезен и да се предам на своето призвание и своята специалност.

Аз имам благата вяра, че изпълнението на тая скромна просба няма да срещне никаква пречка и оставам

с най-дълбоко почитание

София, 15 март 1893.

Д-р К. Кръстев

Писмото е отправено до Георги Живков — министър на народното просвещение в Стамболовото правителство и се намира в неговата архива, сега прибрана в Народна библиотека „В. Коларов“ — София.

Генчев (Петър) е главният секретар на същото министерство.

Шишманов е сетнешният проф. Иван Д. Шишманов, тогава главен инспектор в Министерството на народното просвещение.

Аргиров (Стоян) — езиковед и библиограф, тогава гимназиален учител.

Многоуважаемий Господине Министре,

Понеже през последните две години аз се убедих, че у нас е почти невъзможно да се занимава човек с науката, без да бъде учител поне в едно ср. (едно) уч. (ебно) заведение, и че учителствуването е за мене вътрешна потребност, за удовлетворението на която трябва да се принесат и най-тежките жертви, — то, ако няма никак възможност да ми бъде дадено учит. място в София, аз ще се съглася да отида и в провинцията, макар това да е за мене извънредно тежко. Позволете ми, Г-не Министре, само да Ви уверя, че аз като казвам, че преместването ще бъде за мене тежко, нямам ни най-малко на ум частните неудобства при преместването, а само това, че с едно преместване рискувам да наруша своите морални задължения спрямо обществото, задължения, които произтичат от издаването на списанието. Да беше то, списанието, в края на годишнината си, аз нямаше да се подвоумя да го прекратя; но то е в средата, и не може да бъде прекратено, нито пък в провинцията издавано. Само по тая причина аз Ви моля, ако има възможност, да не ме принуждавате да напускам столицата. В заключение ще кажа, че понеже моето единствено желание е, чрез преподаване, да добия възможност да се занимавам със специалността си, по която работя и един курс (част от него излезе преди год. и половина), то ще Ви бъда крайно признателен, ако вместо учит. място в провинцията, ми дадете само разрешение да преподавам философските предмети в тукашната гимназия, без никакво възнаграждение.

София, 20/IX 1893.

С най-отлично почитание
Д-р К. Кръстев

И това писмо е писано до същия министър Георги Живков, от чиято архива е взето, а сега е в Народната библиотека „В. Коларов“ — София.

През 1893 ж. д-р К. Кръстев е издавал списание „Мисъл“, започнало да излиза през 1892 г.

ЕДИН ЧАС ПРИ ГЕОРГИ РАЙЧЕВ. . .

(По случай 80 години от рождението му)

Христо Бръзицов

Авторът на настоящето е разговарял през декември 1943 г. с Георги Райчев, за да напечата този разговор заедно с други десетина в книга под заглавие „Среци и разговори“, издание на Хр. Чолчев. Ангело-американските бомбардировки обаче на 10 януари 1944 г. погребяха книгата в печатница „Стопанско развитие“ на ул. „Бачо Киро“. Разговорът с Георги Райчев е запазен благодарение на една коректура. Предаваме го без никакви изменения.

Да се срещнем и с тоя четвъртит българин. Отдето го погледнеш — българин: корав, упорит (да не употребим „чуждицата“ — инат). Трудолюбив, честен, здрав българин. И затова блика такава чистота от неговото творчество — затуй е така здраво, честно.

— Ще ви кажа, Райчев, най-напред какво съм чел по читанките за вас — да поправите, ако не е предадено точно или не съм го разбрал добре. Така, там пише, че вие, големият белетрист или както се казва точно: белетристът Георги Райчев. . . сте роден в село Топрак-хисар, Старозагорско, в 1882 г. Учили сте в Стара Загора. Сътруд-